

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування

Білостоцький технологічний університет (Польща)

Університет прикладних наук (Литва)

Відземський університет прикладних наук (Латвія)

Університет «Aurel Vlaicu» в м. Арад (Румунія)

Міжнародний науково-освітній та навчальний центр (Естонія)

Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Кафедра фінансів

Донецький національний університет імені Василя Стуса
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»

Луцький національний технічний університет

Одеський національний економічний університет

РОЗВИТОК ФІНАНСОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ: ЗАГРОЗИ, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

**Матеріали VII Міжнародної науково-практичної
конференції**

27 листопада 2025 р.

Полтава
2025

Література

1. Корольок Т. М., Співак С. М., Ратинський В. В. Облік в управлінні підприємством в умовах цифрової економіки. ГЕВ. Т. : ТНТУ, 2023. Том 85. № 6. С. 88–96.
2. Безручук, С. Л. і Грабчук, І. Л. Основні концепції впливу цифровізації на якість бухгалтерського обліку. *Економіка, управління та адміністрування*. 2021. №4 (98). С. 69–74.
3. Кулинич М. Удосконалення елементів методу бухгалтерського обліку в контексті цифрової модернізації економіки. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2020. № 4 (24). С. 97–103.

УДК 339.72

Коба Олена Вікторівна,

кандидат технічних наук, доцент

Слинько Ярослава Володимирівна, Догадайло Вероніка Євгенівна

студентки

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Україна)

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ПОШКОДЖЕНИХ ОБ'ЄКТІВ НЕЗАВЕРШЕНОГО БУДІВНИЦТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

У сучасних умовах воєнного стану в Україні облік пошкоджених об'єктів незавершеного будівництва став однією з найскладніших ділянок бухгалтерського процесу на будівельних підприємствах. Втрата доступу до будівельних майданчиків, знищення первинної документації, відсутність чітких нормативних алгоритмів та необхідність оперативного реагування на зміни - усе це створює серйозні ризики для достовірного відображення активів у фінансовій звітності. Водночас, через масштабні руйнування інфраструктури та великі обсяги пошкодженого майна, виникла ще одна критична проблема - надмірне навантаження на органи, що здійснюють обстеження, оцінку та реєстрацію пошкоджень. Це призводить до утворення черг, затримок у оформленні актів, затягування процесу компенсації та неможливості своєчасного коригування облікових даних.

Чинні положення Національних стандартів бухгалтерського обліку, зокрема НП(С)БО 7 «Основні засоби» [1] та НП(С)БО 9 «Запаси» [2], не містять спеціальних норм щодо обліку пошкоджених об'єктів незавершеного будівництва саме в умовах надзвичайної ситуації, зокрема війни. Це призводить до неоднозначного трактування облікових операцій, складнощів у визначенні залишкової вартості, а також ризику викривлення фінансових результатів підприємства. Вирішенням цієї проблеми може стати розробка та впровадження тимчасових методичних рекомендацій, які враховують специфіку воєнного стану. Такі рекомендації мають передбачати спрощені процедури інвентаризації, можливість використання фотофіксації, геолокації та електронних актів обстеження як альтернативи традиційним документам [3].

Окрему складність становить оцінка втрат і визначення залишкової вартості пошкоджених об'єктів. У звичайних умовах це потребує детального технічного обстеження, залучення фахівців та складання кошторисної документації. Проте в умовах війни такі процедури часто неможливі. Для усунення цієї проблеми доцільно застосовувати експрес-методи оцінки, зокрема порівняльного аналізу витрат на аналогічні об'єкти, використання середньоринкових показників або нормативних

коефіцієнтів з урахуванням ступеня пошкодження. Такі підходи мають бути закріплені на рівні галузевих стандартів або роз'яснень Міністерства фінансів України.

Ще однією проблемою є складність документального оформлення облікових операцій. У багатьох випадках підприємства не мають змоги отримати акти обстеження, рішення комісій або інші документи, необхідні для списання або переоцінки об'єкта. Це створює загрозу для правомірності облікових дій та може призвести до претензій з боку контролюючих органів. Подолати цю проблему можна запровадженням офіційного визнання актів, складених органами місцевого самоврядування, військовими адміністраціями або ДСНС як достатніх для облікових цілей. Також доцільно дозволити використання електронних форм документів, підписаних кваліфікованим електронним підписом, що відповідає вимогам Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг» [4].

Крім того, заслуговує на увагу і розгляд врегулювання процедури списання пошкоджених об'єктів з точки зору податкових наслідків. Згідно з Податковим кодексом України [5], списання активів без належного документального підтвердження може бути розцінене як порушення, що тягне за собою штрафні санкції. Водночас підприємства, які постраждали від бойових дій, не завжди мають змогу зібрати повний пакет документів. Щоб вирішити це питання доцільно запровадити податкові пільги або мораторій на штрафи для підприємств, які діють у зоні бойових дій, а також забезпечити дію спеціального реєстру пошкодженого майна, який слугуватиме підтвердженням факту втрати.

Нарешті, важливими є розробка і запровадження єдиного механізму компенсації збитків. Хоча Постанова КМУ «Про затвердження Порядку визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації» [6] передбачає можливість отримання компенсації за пошкоджене майно, процес її оформлення є складним і тривалим. Для підприємств це означає додаткові витрати та невизначеність. Органи, відповідальні за реєстрацію пошкоджень, фізично не встигають обробити всі заявки, що затягує процес відновлення обліку та отримання компенсацій. Рішенням може бути створення спрощеної процедури компенсації для юридичних осіб, зокрема через подання електронних заявок, автоматичне підтвердження права власності через реєстри та прискорене прийняття рішень на основі актів обстеження, складених уповноваженими органами.

Таким чином, облік пошкоджених об'єктів незавершеного будівництва в умовах воєнного стану потребує комплексного підходу, що включає нормативну адаптацію, цифровізацію процесів, спрощення документального оформлення, запровадження гнучких механізмів оцінки та розвантаження черг через автоматизацію. Лише за умови системного вирішення цих проблем можливо забезпечити достовірність фінансової звітності, правомірність облікових операцій та захист інтересів підприємств, які постраждали від війни.

Література

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: наказ Міністерства фінансів України від 27.04.2000 № 92 / Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text>.
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: наказ Міністерства фінансів України від 27.04.2000 № 92 / Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text>.
3. Хмелевський І. Облік пошкодженого майна: як діяти в умовах війни. Київ: Податки & бухоблік, 2024. № 91. 12-18с.

4. Про електронні документи та електронний документообіг. Закон України від 22 травня 2003 року № 851-IV/ Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text>.

5. Податковий кодекс України: Закон України від 02 грудня 2010 р. № 2755-VI. / Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

6. Про затвердження Порядку визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації: Постанова Кабінету міністрів України від 20 березня 2022 р. № 326 / Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/326-2022-%D0%BF#Text>.

УДК 657.2

*Безлуцька Анастасія Сергіївна, Пелюшенко Анна Ігорівна,
студентки*

Науковий керівник: Коба О. В., к.т.н., доцент

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Україна)

ОБЛІК ДОХОДІВ І ВИТРАТ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Сучасні умови господарювання – цифровізація, воєнний стан та євроінтеграційні процеси – вимагають достовірності, оперативності, гнучкості обліку доходів і витрат з метою управління, аналізу та прийняття рішень. Методичні підходи до обліку доходів і витрат суб'єктів господарювання в Україні, в тому числі суб'єктів малого підприємництва (СМП), визначають НП(С)БО 15 «Доходи» [1] та НП(С)БО 16 «Витрати» [2] відповідно. Проте, для суб'єктів малого підприємництва НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність» [3] передбачено можливість спрощеного обліку господарських операцій, зокрема доходів і витрат. СМП можуть обирати варіант ведення обліку: відповідно до П(С)БО 25 чи згідно з Міжнародних стандартів фінансової звітності для малих та середніх підприємств. Останні забезпечують більшу прозорість для міжнародних партнерів і кредиторів. Чимало СМП, особливо платників єдиного податку, для обліку доходів використовують касовий метод (визнання доходу за датою надходження коштів), що спрощує податкове адміністрування, але може спотворювати реальний фінансовий результат (принцип відповідності).

СМП можуть отримувати доходи з різних джерел – виручка від власної діяльності, гранти, цільове фінансування, що вимагає їхнього ретельного обліку.

СМП, які є платниками єдиного податку, можуть не обліковувати витрати для податкових цілей, однак вони все одно повинні обчислювати їх для цілей управління. Адаптивний розподіл витрат за об'єктами, видами, періодами дозволяє коректно визначити собівартість продукції/послуг, встановити обґрунтовану ціну на неї, оцінити рентабельність її виробництва. В умовах воєнного стану виникають специфічні види витрат: втрати від пошкодження/знищення активів, витрати на релокацію, що підлягають обліку. Правильно організований їх облік дозволить підприємцям своєчасно реагувати на зміни ринкової кон'юнктури, уникати фінансових ризиків та забезпечувати стабільність діяльності, ефективно управляти нею.

Література

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»: наказ Міністерства фінансів України від 29 листопада 1999 р. № 290 / Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>.